Prof. UMK dr hab. Dariusz Poliński
Instytut Archeologii
Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Zagadkowe, nowożytne cmentarzysko w Pniu. Wybrane problemy badawcze w ujęciu interdyscyplinarnym

Abstrakt

Nowożytne cmentarzysko w Pniu należy do najbardziej intrygujących stanowisk sepulkralnych z XVII wieku na ziemiach polskich. Odkryte tam pochówki dostarczyły wyjątkowych informacji dotyczących praktyk pogrzebowych, wyobrażeń o śmierci oraz funkcjonowania lokalnej społeczności u schyłku epoki nowożytnej.

W wystąpieniu zostaną zaprezentowane wyniki dotychczasowych badań interdyscyplinarnych, w tym analizy archeologiczne, antropologiczne, genetyczne i izotopowe. Szczególna uwaga zostanie poświęcona grobom atypowym, zwłaszcza pochówkom nr 75 i 92, których forma i wyposażenie odbiegają od schematów obserwowanych na pozostałej części nekropoli. Obecność sierpów, kłódek i monet, a także kamieni wskazuje na stosowanie praktyk zabezpieczających, interpretowanych jako działania mające zapobiegać powrotowi zmarłych do świata żywych.

Szczególnie interesujących danych dostarczyły analizy genetyczne i izotopowe, których wyniki pozwalają spojrzeć na problem pochodzenia oraz mobilności pochowanych, a także zweryfikować hipotezę, czy osoby wyróżnione nietypowymi praktykami funeralnymi były członkami miejscowej wspólnoty, czy przybyszami spoza regionu.

W podsumowaniu podjęta zostanie próba określenia charakteru nekropoli, statusu społecznego pochowanych oraz ich przynależności wyznaniowej. Przykład Pnia ukazuje współistnienie chrześcijańskiego obrządku pogrzebowego z wierzeniami i praktykami wywodzącymi się z tradycji ludowej, tworzącymi złożony obraz nowożytnej kultury funeralnej.